

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله احكام اسلامي

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

حکم و وقت آن:

نماز عید فطر و عید قربان سنت م و کده و واجب
می باشند. خداوند بدان امر کرده و فرموده است:

﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۖ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَآخِرُ ۝﴾

(الکوثر: ۱-۲). «همانا ما به تو حوض کوثر داده ایم. پس تو
برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی ذبح کن».

و رستگاری م و من را به اداء نماز و نمازهای عید منوط
کرده است، می فرماید:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ۝ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝﴾

(الأعلى: ۱۴-۱۵). «همانا رستگار شد کسی که خود را تزکیه
کرد و به یاد پروردگارش نماز خواند».

رسول الله صلی الله علیه وسلم نماز عید را خوانده و بر
آن مواظبت کرده است حتی زنان و کودکان را نیز برای
نماز عید بسیج نموده اند. نماز عید فطر و عید قربان از
جمله شعائر دین و مظاهر ایمان و تقوی هستند.

وقت نماز عیدین:

وقت نماز عید فطر و قربان از بلند شدن آفتاب تا زوال
آن است. بهتر این است که نماز عید قربان در اول وقت
برگزار شود تا مردم برای ذبح قربانی فرصت پیدا کنند. و
نماز عید فطر در آخر وقت خوانده شود تا مردم بتوانند
قبل از نماز صدقه فطر را ادا کنند. چنانکه جندب رضی

الله عنه می گوید: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِنَا الْفِطْرَ وَالشَّمْسُ عَلَى قَيْدِ
رَمَحَيْنِ وَالْأَضْحَى عَلَى قَيْدِ رِمَحٍ». رسول اکرم صلی
الله علیه وسلم نماز عید فطر را وقتی برگزار می کرد که
خورشید به اندازه دو نیزه بلند شده بود و عید قربان را
زمانی برگزار کرد که خورشید به اندازه یک نیزه بلند شده
بود.

آدابی که در نماز عید باید رعایت شوند:

۱- غسل، خوشبوئی استفاده از لباس زیبا. از حضرت
انس رضی الله عنه مروی است، می فرماید: «أَمَرَنَا رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعِيدَيْنِ أَنْ نَلْبَسَ
أَجُودَ مَا نَجِدُ، وَأَنْ نَتَطَيَّبَ بِأَجُودَ مَا نَجِدُ، وَأَنْ
نُحْضِيَ بِأَسْمَنِ مَا نَجِدُ» (حاکم). «رسول اکرم صلی
الله علیه وسلم در عید فطر و عید قربان به ما امر کرد تا
بهترین لباس را بپوشیم، از بهترین خوشبو استفاده کنیم و
چاق ترین و گران قیمت ترین گوسفند را ذبح کنیم». اضافه
می کنم می گوید: رسول اکرم صلی الله علیه وسلم در هر
عید از یک چادر کتانی زیبا استفاده می کرد.

۲- در عید فطر سنت است که قبل از رفتن به مصلی
چیزی خورده شود و در عید قربان بهتر است بعد از نماز
از جگر قربانی خویش میل کند، یعنی نخستین خوردنی
در روز عید قربان جگر گوسفند باشد. از حضرت بریده
رضی الله عنه مروی است:

«كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَغْدُرُ يَوْمَ
الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ وَلَا يَأْكُلَ يَوْمَ الْأَضْحَى حَتَّى
يَرْجِعَ فَلِكُلٍّ مِنْ أَضْحِيَّتِهِ» (ترمذی و غیره).

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم روز عید فطر به مصلی نمی‌رفت تا اینکه چیزی تناول نمی‌فرمود، و در روز عید قربان تا مراجعت از مصلی چیزی نمی‌خورد و بعد از برگشتن نخستین چیزی که میل می‌فرمود، گوشت قربانی بود.

۳- تکبیر گفتن در شب‌های عید. تکبیر عید قربان تا آخر ایام تشریق یعنی تا ۱۳ عصر ذیحجه و تکبیر عید فطر تا زمانی که امام برای اقامه عید به مصلی می‌رود باید ادامه پیدا کند.

تکبیرات تشریق عبارت‌اند از: «اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ» «موقع خروج از عیدگاه و بعد از نمازهای فرض در سه روز تشریق، تکبیر بگوید.

خداوند می‌فرماید: ﴿وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ﴾ (البقره: ۲۰۳). «در روزهای مشخص، (که همانا روزهای تشریق هستند)، خدا را به کثرت یاد کنید».

و می‌فرماید: ﴿وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى﴾ (الأعلى: ۱۵). و می‌فرماید: ﴿وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ﴾ (البقره: ۱۸۵).

خدا را همانطور که به شما نشان داده است، تکبیر گویند، یعنی به عظمت و بزرگی یاد کنید.

۴- رفتن به مصلی از یک مسیر و برگشتن از مسیری دیگر. چنانکه از جابر رضی الله عنه روایت است، می‌گوید: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمُ عِيدِ خَالَفَ الطَّرِيقَ» رسول اکرم صلی

الله علیه وسلم روز عید از یک مسیر می‌رفت و از مسیری دیگر بر می‌گشت.

۵- نماز عیدین در فضای باز خوانده شود، مگر به هنگام نیاز در گرما، سردی و باران می‌توان نماز عید را در مساجد برگزار کرد، رسول اکرم صلی الله علیه وسلم همواره نماز عیدین را در فضای باز خوانده است.

۶- تبریک و تهنیت گفتن: مسلمان به برادر مسلمانانش بگوید: «تَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَّا وَمِنْكَ» «خداوند از من و تو بپذیرد». (احمد با سند خوب).

۷- در خوردن، نوشیدن، بازی‌ها و سرگرمی‌ها مجاز تنگ نظری به خرج داده نشود. رسول اکرم ص در باره عید قربان می‌فرماید:

«أَيَّامُ التَّشْرِيقِ، أَيَّامُ أَكْلٍ وَشُرْبٍ وَذِكْرُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ» روزهای قربانی، روزهای خوردن، نوشیدن و یاد خدا هستند. (مسلم).

و از حضرت انس مروی است، می‌فرماید:

«قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ، وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا فَقَالَ: قَدْ أَبَدَلَكُمْ اللَّهُ يَوْمًا خَيْرًا مِنْهُمَا: يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ» (ابوداود و نسائی).

«وقتی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم وارد مدینه شدند، مردم مدینه دو روز داشتند که در آنها بازی می‌کردند و جشن می‌گرفتند رسول اکرم صلی الله علیه وسلم فرمود: خداوند بجای این دو روز، دو روز بهتر به شما عنایت کرده است، عید فطر و عید قربان.

نحوه برگزاری نماز عیدین:

مردم تکبیر گویان بسوی عیدگاه بروند، وقتی خورشید چند متر بالا می‌زند، امام بلند شده نماز را بدون اذان و اقامه برگزار کند، در رکعت اول همراه با تکبیر تحریمه امام هفت تکبیر گوید و مردم نیز به پیروی از او تکبیر بگویند، سپس امام فاتحه و سوره اعلی را با صدای بلند بخواند و در رکعت دوم بعد از فاتحه و سوره تکبیر گفته به رکوع برود. در رکعت دوم سوره «غاشیة» یا «والشمس» را بخواند، وقتی نماز را تمام کرد سلام گوید و بعد به ایراد خطبه بپردازد. در میان خطبه برای مدت کوتاهی بنشیند. در خطبه مردم را نصیحت کند و احکام و مسائل عید را به مردم یاد بدهد و در خلال خطبه تکبیرات عید را بگوید. خطبه را با حمد و ثنا شروع کند، در خطبه عید فطر مردم را برای پرداختن صدقه فطر تشویق کند و احکام آن را بیان نماید، در خطبه عید قربان مردم را برای بجا آوردن واجب قربانی تشویق کند و سن و سال حیوان قربانی را برای مردم توضیح دهد. بعد از خطبه همراه با مردم به خانه برگردد، روز عید نه قبل از نماز و نه بعد از نماز سنت و نفل خوانده نشود مگر کسی که نماز عید از او فوت شده است. چهار رکعت بخواند، ابن مسعود رضی الله عنه می‌گوید: «مَنْ قَاتَنَهُ صَلَاةُ الْعِيدِ فَلْيَصِلْ أَرْبَعًا» اما کسی که از نماز عید حتی تشهد را دریافته است، بعد از سلام امام همان دو رکعت را تکمیل کند.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین.
وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.